

ACC. N:R

M. 10492 : 1-9.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Landskap: Småland Upptecknat av: Jenny Danielsson  
Härad: Kinnared Adress: Jät  
Socken: Jät Berättat av: Den samma  
Uppteckningsår: 1947 Född år 1880 i Kalmarvik

Jordbrukets binäringar.

s. 1-9.

Lw F 61.

Folklivsarkivet

Lund.

L. U. F. 61.

Jordbrukets binåringar.

Slår från fåt by har jag mycket att berätta om binåringar från 1800-talet. När jag invflyttade till fåt år 1902 så arbetades det med binåringar i nästan alla hem. Jag börjar med torparen Gustav Andersson Söderstorp, han utförde snickeriarbete av alla slag han hade ett torp där han födde 2 kor och smådjur. Rödvid skötslen av torpet snickade han av alla slag. Han gjorde även laggkärst sävar bykhar tinner källor, riktat som gick åt lammade den som skulle ha kärlet. Han var även byggnads-snickare när han kunde komma ifrån torpets arbete gick han omkring i bygden och snickade och byggde. Han bodde i en stuga med ett rum o kök en liten kammare samt förtugan, huset var fots

ACC. N:R. M. 10492: 2.

FOLKLIVS-  
ARKIVET  
LUND

ofärgat grått men har nu på senare tid färgats  
rött med vita fönster o knutar. Tillsammans med  
sin hustru bedrev han även fiske med nät  
sångren, rysisja, rijnårdar, all fiskeredskapen band  
han och rösatte den rjke, och det mesta garnet  
därtill spann hans hustru av lågor.

En annan jordbrukare Knut Johansson han och  
hans hustru ägde ett litet jordbruk vid sidan  
därav arbetade ~~han~~<sup>knut</sup> med korständer. Han köpte  
vad taget som fanns hos de andra bönderna, det  
kommade han och arbetade upp i korstar  
sen sände han ut småpojkar i bygden till  
att såga dem. Omkring 1880 höjades han med  
det arbetet. Deras jordbruk var ej så stort  
de födde 3 kor o häst jemte smågävar, huset de  
badde i var en gammal grå stuga med  
birlag i stället för fönstarg, den rynde i rum  
och kök i nedre våning, ett litet rum på vinden

forts

En annan hemmansägare Skel afnderson  
han hade ett litet jordbruk som födde  
2-3 kor o häst jemte smådjur. Fårute sitt  
jordbruk bedrev han fiske med alla sor-  
ters fiskredskap och även stornot på somma-  
ren och siknot på hösten. Han köpte även  
fisk ägg o smör och ködde till Växjö en  
gång i veckan och sålde det. All sin fisk-  
redskap hand han själv på vintern, han  
hade i en liten stuga med 1 rum o kök, men  
nu på senare tid har han byggt till sitt  
hus med 4 rum o kök. Han tjänade mycket  
pengar på sin handel så han har köpt en gård  
till här i såts by för 28.000 kr.

En Torpa hustru Johansson han arrenderade ett  
jordbruk så han hade föda en ko, vid si-  
dan av det bedrev han bleckslagersarbeten  
han gjorde nya bleckstakar och lagade även gamla.

de nya blecksaker som han gjorde avyttrade han på marknader, och många sålde han hemma. Materialerna därtill tog han från Växjö vad han ej fick där skrev han efter från andra håll.

En annan benämnd Jonas Glad som brukade ett litet jordområde, bredvid det arbetet gjorde han sådeskapor sådana som di köpte såden på efter tröskningen den sålde han på sommarknaden i Växjö han hade familj att försörja och bodde i en liten stuga Viket som gick åt till den köpte han av bönderna här omkring och lät sköra det vid sågen. Dessa arbeten bedrovs på 1800-talet nu bedrivs det inga binäringar bredvid jordbruket ty det är för ont om arbetsfolk och di behöver det inte heller ty nu för tiden får di mera betalt för sina jordbruks-

produkter. Binåringen till jordbruket har nog  
bedrivits sen långt tillbaka i tiden ty det  
har man hört gamla tala om från sina  
far o farföräldrans till. Om lissmed och smedja  
kan jag inte tala om ty det har inte funnits  
här såsom binåring bredvid jordbruket,  
ty den smed som arbetar med det har smedja  
sjelv och smider för hela socknen han har  
tinget jordbruk.

Vid träslöjd kan jag berätta om en träsko-  
makare som hette Bengta-Joan han hade ett  
litet torpställe men ej så stort så det föddes  
en ko, han gjorde träskor åt hela län för-  
samling och även till folk utom socknen. Han  
hade träskobänken i vedboden från vintern  
från sommaren stået han vid vedhogavlen, vin-  
ket som skulle vara åt köpte han av böv-  
derna här omkring och även från angränsade fots

Soeknar, det skulle vara frite från knaggar  
 och rätt klänset om det skulle bli starka träsko.  
 Till träskor togs det mått i en gammal träsko  
 av fotens längd och bredd och vristens höjd. Fers längd  
 skers av i klampar och sattes i träskobänken  
 men hugges först av och formades till träsko.  
 Först bärades det hål med en navare sedan  
 togs kågla fram och träskoer grävdes ut  
 där det var gjort togs stålperket fram och  
 med det fick putsades träskan där foten  
 och tårna skulle ha plats, sedan togs häb-  
 lejärnet fram med det grävdes hålen ut  
 och putsades sen var träskor färdiga och  
 togs ur bänken. En van träskomaker gjorde  
 många på dagen många par, sen var det brant  
 att ställa dem på köllen det gjordes med ett  
 handjern en bred nass kniv med ett handtag  
 i var ändan. En "ställdyna" den kallades så på

med band i som togs om haken och hängde  
på bröstet därefter sattes träskor som sedan  
hölls mellan knäna ty båda händerna behöv-  
des till att hålla i bandfämet. Sedan värmdes  
båda ändar på träskor mot en stark eld  
och beströks med träolja, sen var träskor  
färdiga. Det fönta priset som jag minns för träskor  
var 12 skilling för mans, 8 skilling för kvinn, och  
4 skilling för barn. I början på 1900-talet höjdes  
de till 1 kr, 50, 0 25 öre mans kvinn o barn.  
Det var också vanligt att en träskomakare gick  
omkring i hemmen och gjorde många par så de räcker  
hela året, sånt får man väl kalla för träsläkt.  
En träskomakare sålde träskor på marknaden  
och även hos hemmavarularen. När läderbygel  
kom i bruk så såldes träskorna i stan på torget.  
Dessa hinåring hedrens även av de mindre  
händerna på vinterns tid. forts

Och jag nu skrivit om härrör sig mest från  
min ungdom och medelålder, och då tog de  
gärna mot linåringar både torpare backslarvite,  
och småbönder, ty de små bönderna som hade  
stor familj var många så fattiga, de gick bort  
och arbetade hos de förmögna bönderna både i  
slätter och skörd i stenröjning i skogshugg-  
ning dikning i vågarbete.

På vintern gick de på tröske med slaga, ty  
tröskverk hade jag kommit i bruk. Det var  
inte enbart inom en by som de tog arbete  
de begav sig till andra socknar många mil  
från hemmet. Det var ej enbart männen  
som tog linåringar även kvinnorna drag  
ett stö till stäcken även de gick bort för  
att tjäna pengar på somrarna och på vintern  
så använde de sprunn o stöfede stamper o  
vantar så fick de en liten peng för det forts

Ja nu lever vi i andra tiden, först får man  
väl säga att det fins inget folk motvarande  
för när alla bonnabarn var hemma, det  
ansågs ju för en stor "sjekon" att bondens barn  
skulle flyha, di skulle vara hemma tills de blev  
gifta. Och nu är det ju så gott om pengar  
och när di blir äldre så får di sin stora  
pension så di behöver inte arbeta nu för tiden  
och många är det som inte vill göra något  
ja tiderna meklar och gott är det bara det  
räcker, ty det var förförligt för vad folk var  
fattiga, bara jag har sett mycket i den vägen.  
Det är svårt att beskriva sådana historier som denna  
men jag har sagt precis vad jag sett och hört.

Jät: Oktober 1947  
Lenny Danielson.